

сведоци да модерне државе, политички системи, нису прихватили чист представнички систем, него да се у такве политичке системе представничког типа уносе и поједини облици и институције непосредне демократије. Тиме грађани стичу шире могућности за учешће у вршењу власти и остваривању своје суверене воље и то би био систем већ поменуте полунепосредне демократије као комбинације представничке и непосредне демократије. Но без обзира на све критике које му се упућују, представнички систем доминира у савременој држави јер је непосредна демократија као целовит политички систем у условима великих и многољудних држава практично неостварљива.

2. ПРАВНА ПРИРОДА ПРЕДСТАВНИЧКОГ МАНДАТА

Успостављање представничког система подразумева и постојање одређеног односа између изабраних представника и грађана (бирача) који су их изабрали. Тај однос, начин на који је он регулисан, чини суштину представничког система и о њему постоје два дијаметрално супротна виђења и тумачења. По једном или тзв. теорији о слободном мандату, која је највише прихваћена и разрађена у француској правној теорији, представнички мандат се везује за националну сувереност која, дакле, припада нацији па се тако сматра да представници, иако изабрани од грађана, ипак представљају нацију као целину, а не једну конкретну изборну јединицу. Тако Ведел тврди да традиционална представничка демократија искључује теорију заповедничког мандата која у изборима види један уговор између представника и гласача из једног округа. Тај мандат није заповеднички јер посланици не добијају неограничену пуномоћ да искажу вољу бирача залагањем за један политички програм, него се излажу контроли бирача да им полажу рачуне, а ови их прате или смењују у случају да не изврше своја обећања. На крају Ведел закључује да је ова теорија заповедничког мандата у ствари Русоова теорија по којој посланик није представник нације, него један „чиновник“ бирача или, боље рећи, пасивни инструмент у његовим рукама. Овакво схватање о суштини представничког мандата заступају и други правни писци који су наклоњени тзв. теорији о слободном мандату. Тако наш великан Слободан Јовановић закључује да бирачи бирају своје представнике у парламенту на одређено време, с тим да, док им траје тај мандат, ти чланови парламента су независни од бирача, они су од њих само изабрани (постављени), али своја овлашћења добијају на основу закона као и сви други државни